

Oświadczenie grupy roboczej Procesu Warszawskiego ds. przeciwdziałania terroryzmowi i jego nielegalnemu finansowaniu
5 marca 2020

Uznając potrzebę odniesienia się do kwestii ewolucji Al-Kaidy i jej sprzymierzeńców, zwanych dalej „Al-Kaidą”, państwa i organizacje uczestniczące w grupie roboczej Procesu Warszawskiego ds. przeciwdziałania terroryzmowi i jego nielegalnemu finansowaniu, zwane dalej „uczestnikami”, uznają istnienie zmieniających się zagrożeń ze strony Al-Kaidy oraz przyjmują niewiążące, ogólne, strategiczne zasady dyplomatyczne wymienione niżej. Upowszechnianie tych zasad może posłużyć za wsparcie przy opracowywaniu przez poszczególne państwa odpowiednich polityk oraz przy kształtowaniu współpracy uczestników w celu wypracowania spójnego podejścia do zmieniających się zagrożeń ze strony Al-Kaidy.

Niniejszy dokument oraz zawarte w nim zasady są rozumiane jako punkt odniesienia do przyszytych dyskusji uczestników o stojących przed nimi wyzwaniach i działaniach. Poniższa lista zasad nie jest wyczerpująca i może być uaktualniana przez uczestników w razie potrzeby.

Zmiana charakteru zagrożeń ze strony Al-Kaidy:

Pomimo strat osobowych wśród przywództwa Al-Kaidy, jej prężna sieć wciąż służy do realizacji długofalowych celów i działań o zasięgu ogólnoswiatowym. Od 2014 r. sieć ta wykorzystywała skupienie uwagi całego świata na Państwie Islamskim w Iraku i Syrii (ISIS/Daesh) do wzmocnienia pozycji swoich regionalnych sprzymierzeńców, głównie w Afryce, Azji oraz na Bliskim Wschodzie.

Najprawdopodobniej Al-Kaida będzie dalej dostosowywać się do zmieniającej się dynamiki światowej i regionalnej oraz rozwoju technologicznego. Powodowane przez nią zagrożenia będą się znacznie różnić w zależności od regionu. Na przykład w ciągu ostatnich kilku lat zdolności operacyjne Al-Kaidy w Syrii wzrosły, a sama organizacja znajduje w tym kraju względnie dobre warunki i przychylną atmosferę. Al-Kaida wykorzystywała także wojnę w Jemenie w celu odbudowania swojej lokalnej filii, Al-Kaidy Półwyspu Arabskiego (AQAP). W przeszłości AQAP zademonstrowała potencjał i duże zainteresowanie atakami na cele w innych częściach świata.

Sprzymierzeńcy Al-Kaidy w Afryce stanowią ciągle, jeśli nie narastające, zagrożenie dla tego kontynentu. Bez wahania wykorzystują konflikty i sprzyjające im uwarunkowania bezpieczeństwa do poszerzania sfery wpływów i podejmowania dodatkowych operacji. W celu rozszerzenia swoich wpływów w regionie, sojusznicy Al-Kaidy w Afryce wschodniej i południowej nadal atakują państwa uczestniczące w Misji Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM). Al-Kaida Islamskiego Maghrebu (AQIM) w Algierii znajduje się pod ciągłą presją, jednak podtrzymuje i rozwija działania dzięki wykorzystywaniu sytuacji w Libii, Mali, Burkina Faso i Nigrze. Od momentu złożenia przysięgi wierności Al-Kaidzie w 2017 roku, Jama'a Nusrat ul-Islam wa al-Muslimin (JNIM), grupa sprzymierzona z AQIM, nie ustaje w atakach, także na cele zagraniczne na terenie Sahelu i potencjalnie Afryki Zachodniej. W ciągu najbliższych 3-5 lat

zarówno ze strony AQIM, jak i JNIM należy spodziewać się zwiększonej presji w krajach takich jak Burkina Faso, Czad, Mali i Niger. Również inne ugrupowania terrorystyczne w Afryce, takie jak Boko Haram i Al-Shabaab, czerpią inspirację z ideologii, działalności oraz metod komunikowania się Al-Kaidy. Potencjalna współpraca pomiędzy Al-Kaidą a stronnikami Państwa Islamskiego w Afryce, szczególnie na terenie Sahelu, może powodować wzrost niestabilności oraz zagrożenia dla bezpieczeństwa globalnego.

Chociaż liczba faktycznych przywódców Al-Kaidy wyższego szczebla i jej członków w południowej Azji jest niewielka, organizacja założyła swoje struktury na subkontynencie indyjskim w 2014 r. Siedemnaście lat po zamachu bombowym na Bali, w którym zginęło ponad 200 osób, główną południowo-azjatycką grupą terrorystyczną pozostaje Dżama'a Islamija (JI), sojusznik Al-Kaidy. Pomimo aresztowania kilku kluczowych postaci, JI nadal dysponuje tradycyjnymi politycznymi i ideologicznymi powiązaniem w regionie. JI mogła także wykorzystać koncentrację uwagi na grupach powiązanych z ISIS w regionie do przegrupowania i zajęcia pozycji z zamiarem podjęcia w przyszłości działań w Azji południowo-wschodniej.

Komunikacja Al-Kaidy, jej taktyka i instrumenty będą ewoluować. Możliwe, że Al-Kaida położy większy nacisk na zachęcanie do ataków i inspirowanie ich poza strefami konfliktów, opierając działania na dostępnych na rynku technologiach oraz stosując tanie, niezaawansowane technologicznie taktyki i wykorzystując nadarżające się okazje. Ponadto zachodzi prawdopodobieństwo, że ugrupowanie to, idąc za przykładem ISIS, podejmie się wypracowania bardziej zaawansowanych, a w związku z tym skuteczniejszych sposobów wykorzystania internetu. Do chwili obecnej udało się im opracować już dość zaawansowaną sieć narzędzi komunikacyjnych.

Podstawowe zasady:

Podjęcie kwestii zmieniających się zagrożeń ze strony Al-Kaidy wymaga wielowymiarowego podejścia, odnoszącego się do źródeł terroryzmu, w tym aspektów ideologicznych, rozwojowych, ekonomicznych, społecznych oraz dotyczących bezpieczeństwa, a także wykorzystania instrumentów militarnych, dyplomatycznych, wywiadowczych, finansowych i komunikacyjnych oraz prawnych. Wymaga również powstrzymania stronników udzielających bezpośredniej lub pośredniej pomocy terrorystom, w tym bojownikom zagranicznym, czy to przez ułatwianie im przemieszczania się, czy to poprzez dostarczanie im broni, finansowania, szkoleń, dostępu do mediów lub zapewnianie schronienia. Podejście każdego kraju do zwalczania Al-Kaidy powinno być częścią spójnej strategii stawiającej sobie za cel zwalczanie grup terrorystycznych, ujawnianie ich wrogich celów oraz utrudnianie im działalności terrorystycznej. Takie całościowe podejście będzie pomocne uczestnikom w zwalczaniu bezpośrednich zagrożeń, a jednocześnie ułatwi w dłuższej perspektywie osłabienie sieci Al-Kaidy i zapobiegnie radykalizacji i werbunkowi nowych sił.

W ramach przeciwdziałania operacjom Al-Kaidy, państwa będą przestrzegać wszystkich odnośnych rezolucji Rady Bezpieczeństwa, w tym stosować sankcje wobec osób i organizacji wskazanych przez Radę Bezpieczeństwa zgodnie z Rezolucją nr 1267 (1999). Uczestnicy zachęceni są do koncentrowania wysiłków dyplomatycznych na zagadnieniach, na które mają wpływ i którymi mogą pokierować, a także do angażowania państw trzecich i, w uzasadnionych

przypadkach, organizacji i podmiotów pozarządowych, które mogą wesprzeć ich wysiłki w zwalczaniu Al-Kaidy. Jednocześnie w celu skutecznego gospodarowania czasem i zasobami w kontekście dyplomatycznym, zachęca się uczestników do zidentyfikowania obszarów, w których dysponują oni szczególnym doświadczeniem, wpływami lub możliwościami wywierania nacisku.

Aby wzmocnić wspólnie podejmowane wysiłki skierowane przeciwko Al-Kaidzie, uczestnicy są zachęceni do stosowania poniższych niewiążących, ogólnych zasad dyplomatycznych, ograniczonych tematycznie i geograficznie. Uczestnicy zapewniają, że Al-Kaida jest ich najwyższym priorytetem w kontekście globalnego zagrożenia terrorystycznego, bez uszczerbku dla zwalczania innych grup terrorystycznych. W stosownych przypadkach, w tym w relacjach z pozostałymi partnerami, uczestnicy są zachęceni do stosowania i upowszechniania poniższych zasad:

- 1) Zaangażowanie w zwalczanie Al-Kaidy: wszystkie państwa uczestniczące powinny nadać odpowiedni priorytet zwalczaniu i zapobieganiu ewolucji Al-Kaidy, angażując do tego całość administracji rządowej oraz intensyfikując współpracę z pozostałymi partnerami. Każdy z uczestników powinien wdrożyć własne strategie antyterrorystyczne i stosować narzędzia odpowiednie do zwalczania wszystkich grup terrorystycznych. Uczestnicy powinni również zagwarantować, że zwalczanie Al-Kaidy pozostanie jednym z najważniejszych priorytetów przy realizowaniu tych strategii i w szerszych działaniach antyterrorystycznych, bez uszczerbku dla zwalczania innych grup terrorystycznych. Jak potwierdziły to rezolucje Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa ONZ, uczestnicy muszą zagwarantować zgodność wszelkich podejmowanych przez nich działań przeciwko terroryzmowi z ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, zwłaszcza w zakresie praw człowieka i prawa humanitarnego. Uczestnicy powinni również w dalszym ciągu brać pod uwagę przywództwo i strukturę Al-Kaidy, zmiany dynamiki pomiędzy Al-Kaidą a ISIS oraz ewoluującą taktykę Al-Kaidy (w tym operacje prowadzone na całym świecie i wykorzystanie nowych technologii).
- 2) Zaangażowanie dyplomatyczne w kluczowych rejonach geograficznych: uczestnicy powinni, w stosownych przypadkach, zwiększać i koordynować zaangażowanie dyplomatyczne oraz działania na rzecz budowania zdolności z innymi kluczowymi partnerami – w celu zapewnienia świadomości, gotowości i zdolności do przeciwdziałania zmieniającemu się zagrożeniu ze strony Al-Kaidy. W szczególności chodzi o podnoszenie kompetencji podmiotów zaangażowanych w zwalczanie Al-Kaidy: organów ścigania, prokuratorskich, sądowych, wywiadowczych, sił odpowiedzialnych za bezpieczeństwo granic oraz sił zbrojnych. Wysiłki dyplomatyczne powinny koncentrować się głównie na strefach konfliktu i wokół nich, w obszarach podlegających niedostatecznej kontroli rządów oraz obszarach, w których swoje filie ma Al-Kaida.
- 3) Bezpieczeństwo lotnicze i bezpieczeństwo granic: Zgodnie z właściwymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, uczestnicy zobowiązują się do działań na rzecz zapobiegania zamachom podejmowanym przez Al-Kaidę i jej sprzymierzeńców na lotnictwo cywilne oraz wykorzystywaniu nieszczelnych granic w celu przemieszczania materiałów, funduszy i ludzi. Uczestnicy będą współpracować na odpowiednich forach w celu poprawy bezpieczeństwa na lotniskach i dostosowania krajowych standardów bezpieczeństwa

lotniczego oraz współpracować z innymi partnerami, aby efektywnie przeciwdziałać zagrożeniom ze strony Al-Kaidy. Uczestnicy powinni zintensyfikować współpracę w celu wymiany najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie wdrażania zaawansowanych technologii opracowanych do sprawdzania podróży w wiarygodnych bazach danych w celu zapobiegania, wykrywania i zakazywania podróży członków Al-Kaidy, z poszanowaniem wewnętrznych przepisów prawnych i ograniczeń w zakresie danych dotyczących przelotu pasażera (PNR). Uczestnicy powinni jak najszybciej zrealizować postanowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2396 – w szczególności co do obowiązku stosowania jednolitych norm dotyczących danych PNR, danych biometrycznych oraz list terrorystów i osób podejrzanych o terroryzm. Uczestnicy powinni też zachęcać do takich samych działań kraje trzecie.

- 4) Ramy prawne: uczestnicy powinni rozważyć przegląd prawa krajowego oraz, jeżeli jest to konieczne i możliwe pod względem prawnym, wprowadzić w nim zmiany, tak aby osoby powiązane z Al-Kaidą mogły być ścigane i skazywane za szeroki zakres przestępstw związanych z terroryzmem, zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ. Ponadto uczestnicy i ich partnerzy z państw trzecich powinni przeanalizować swoje systemy karne, aby zapewnić, że w stosunku do osób skazywanych za przestępstwa terrorystyczne będą orzekane odpowiednie wyroki.
- 5) Przeciwdziałanie i zabieganie brutalnemu ekstremizmowi prowadzącemu do terroryzmu: narracja Al-Kaidy jest głównie wymierzona w rządy różnych państw. Komunikaty Al-Kaidy kładą również nacisk na jej globalną, długotrwałą obecność oraz wciąż wzywają do dokonywania pojedynczych zamachów na własną rękę. Grupy powiązane z Al-Kaidą będą w dalszym ciągu identyfikować podatne grupy społeczne i podsuwać takim społecznościom ukierunkowane narracje, aby zwiększać poparcie i pozyskiwać rekrutów, osobiście oraz za pośrednictwem kampanii propagandowych w internecie. Uczestnicy i ich partnerzy – w tym liderzy społeczności lokalnych i inne podmioty sektora prywatnego – powinni wykorzystywać istniejące i powstające inicjatywy i fora w celu zwalczania i demaskowania przekazu Al-Kaidy, na przykład poprzez kwestionowanie jej ideologii i ujawnianie zagrożeń i szkód, jakie powoduje ta grupa w świecie rzeczywistym oraz w cyberprzestrzeni. Partnerzy lokalni powinni, gdzie to możliwe, kierować takimi działaniami i służyć znajomością uwarunkowań lokalnych oraz własną pozycją w celu przeciwdziałania narracji Al-Kaidy.
- 6) Finansowanie terroryzmu: nieformalne sieci pozyskiwania funduszy przez Al-Kaidę nadal stanowią wyzwanie dla krajów na całym świecie. Uczestnicy powinni uniemożliwiać Al-Kaidzie gromadzenie, przechowywanie i transfer funduszy poprzez zastosowanie pełnego zakresu środków przeciwko finansowaniu terroryzmu – w ramach istniejących kanałów współpracy i nowo przyjętych rozwiązań, takich jak Agenda Paryska. Uczestnicy powinni zwalczać podejrzane organizacje pozarządowe, prowadzące rzekomą działalność humanitarną, a w istocie finansujące działania terrorystyczne i dostarczające funduszy wspierających promowanie ideologii ekstremistycznych, prowadzących do terroryzmu. Powinno to obejmować wdrożenie zaleceń FATF dotyczących przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, pełne wdrożenie i stosowanie narzędzi i obowiązków nałożonych na mocy rezolucji RB ONZ nr 1267 i 1373, zwiększenie wymiany informacji

na temat finansowania i standardów współpracy z innymi uczestnikami oraz oferowanie pomocy technicznej państwom trzecim, w których działa Al-Kaida. Działania te – poprzez dwustronne i wielostronne kanały współpracy – powinny być podejmowane w uzupełnieniu szerszej pojętych globalnych działań na rzecz rozbijania finansowania terroryzmu, powinny demaskować sponsorów grup terrorystycznych oraz powinny wywoływać globalne działania w celu zwalczania takich grup i zapobiegania ich nielegalnej działalności.

- 7) *Koordinacja donatorów*: aby zagwarantować, że Al-Kaida nie wykorzysta luk w zdolnościach partnerów zewnętrznych w zakresie zwalczania terroryzmu, uczestnicy powinni dołożyć dodatkowych starań, aby lepiej skoordynować udzielaną przez nich pomoc międzynarodową w zakresie walki z terroryzmem. Uczestnicy mogliby w szczególności wspierać, w stosownych przypadkach, jedność celów poprzez podział obciążeń i zadań, stosownie do posiadanych zasobów i specjalistycznej wiedzy oraz wpływu na kluczowe kraje będące odbiorcami pomocy i dostępu do nich, wspierając również współpracę między państwami rozwijającymi zdolności antyterrorystyczne. W celu zmniejszenia luk i uniknięcia powielania pomocy, uczestnicy powinni regularnie wymieniać się informacjami na temat realizowanych przez siebie priorytetów regionalnych, subregionalnych i tematycznych i działań w zakresie programowania oraz zwiększać koordynację w tym zakresie.
- 8) *Institucje regionalne i wielostronne*: międzyrządowe instytucje wielostronne, regionalne i subregionalne mogą i powinny odgrywać kluczową rolę oraz zapewniać nowe zasoby i mechanizmy usprawniające działania uczestników na rzecz zwalczania wszystkich grup terrorystycznych, w tym Al-Kaidy. Uczestnicy powinni nadać większą rangę zagrożeniom ze strony Al-Kaidy oraz swoim odpowiedziom na nie na forach wielostronnych, regionalnych i subregionalnych, w których uczestniczą lub w których biorą udział inne zainteresowane państwa.

Poniższe państwa i organizacje międzynarodowy wniosły wkład do oświadczenia grupy roboczej:

1. Albania
2. Arabia Saudyjska
3. Australia
4. Austria
5. Bahrajn
6. Belgia
7. Białoruś
8. Brazylia
9. Bułgaria
10. Burkina Faso
11. Chorwacja
12. Cypr
13. Czad
14. Czarnogóra
15. Czechy

16. Egipt
17. Ghana
18. Gruzja
19. Gwinea
20. Hiszpania
21. Holandia
22. Indie
23. Izrael
24. Japonia
25. Jemen
26. Jordania
27. Kanada
28. Kazachstan
29. Kenia
30. Kolumbia
31. Kuwejt
32. Liberia
33. Mali
34. Maroko
35. Mauretania
36. Niger
37. Nigeria
38. Norwegia
39. Oman
40. Polska
41. Republika Korei
42. Rumunia
43. Słowenia
44. Stany Zjednoczone Ameryki
45. Tajlandia
46. Togo
47. Ukraina
48. Węgry
49. Wielka Brytania
50. Włochy
51. Wybrzeże Kości Słoniowej
52. Zjednoczone Emiraty Arabskie
53. Liga Arabska
54. Narody Zjednoczone
55. Unia Europejska